

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probanus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1893. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, esztendőnk és szorlaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a **„Jókai”-székhelyben.**

A Jókai eset.

(*) Mult szombaton nagy háborúság esett a képviselőházban. A kormány a vallásügyi tárca költségvetésébe 8000 korona kiadást vett fel, melyet Jókainak, a nagy regényírónak szánt, nem azért, mert regényíró, hanem mert az „Osztrák-Magyar-Monarchia írásban és képben“ c. kötet becsü munkát ez ideig szerkesztette és most már nem szerkeszti.

A Kossuth-párti Várady kifogásolta a tételt; szó szót követett s lett odafenn olyan keveredés, melyhez hasonlóra még azok a bizonyos legöregebb emberek sem emlékeznek.

Ez a vihar annyi komoly momentumot vetett a felszínre, hogy érdemesnek tartjuk vele e helyütt foglalkozni.

Hogy a többség s a sajtó egy része az ügyet a hazafiság, az érdem elismerése, az irodalom megbecsülése alapján ítélte meg, azon ma már nem csudálkozunk. A furlang e neme már nem ismeretlen előttünk. Mikor Pikler istentagadásáról, hazát, nemzetet megtagadó elveiről volt szó, akkor a „tanszabadság“ szent nevével mentek bizonyos elének a harcba, s a hangzatos jelszóval szemben Isten, haza, nemzet mind háttérbe szorultak.

Most 8000 korona felesleges és semmiképen nem indokolt kiadásról volt szó, beszéltek Jókai érdemeiről, a hazafiságról, a nemzet dicsőségéről. Akár csak Bodóné!

Jókai érdemeit bizonyos mértékig mindenki elismeri. Irodalmi működése, melylyel a magyar névnek dicsőséget szerzett, pártját ritkítja a világ-irodalomban. Műveit, legalább a jobbkat világszerte ismerik, mint a magyar zemi becsületére valló remek alkotásokat.

Hogy mi, kik az irodalommal magasabb érdekeket is ismerünk, nem vagyunk minden tekintetben tétet-fejet hajtó bámulói és bálványozói Jókainak, azt úgy hisszük, felesleges hosszabban magyaráznunk.

Jókai félszázados működése alatt sok dolgot írt, a mely alig állja ki az elfogulatlan kritikát.

Hogy magyarsága mellett erősen felekezetieskedő író és sokszor rosszhiszemű, azt senki sem tagadhatja. Alig van írónk, kinek műveiben annyi történelmi ferdtetéssel, a katolikus egyház intézményeinek, gyónásnak, szerzetesrendeknek, apácáknak oly rossz akaratu emlegetésével találkozunk, mint az ő regényjeiben. Hogy erkölcsi szempontból mennyi kifogásolni valót írt össze Jókai, azt azon középiskolák lelkiismeretes tanári kara tudná legjobban megmondani, melyekben Jókai műveit csak nagyon is megválogatva me-

rik az ifjuság kezébe adni. Pedig ez igen figyelmeztető körülmény egy író elbírálásánál.

De tekintsünk el most mindezekről s vizsgáljuk: rászorul-e Jókai arra a 8000 koronára.

Pár éve kapott regényírói a nemzetől 100.000 forintot; ennek kamatain kívül fix jövedelmei a következők: Mint az Adria biztosítótársaság tagja kap évi 2400 koronát; mint a Magyar Általános Takarékpénztár Rt. igazgatósági tagja kap 2400 koronát; mint a Magyar Nemzet főszerkesztője kap 6000 koronát; mint a Budapesti Napló munkatársa kap 6000 koronát; mint az Assecurazioni Generali budapesti igazgató tanácsosa kap 7300 koronát. Ez évi 24.300 korona. Ha újabb regényeit teljesen ingyen írta is, mint látjuk, még akkor is szerényen bír, de elég tisztességesen megélt. Jól humorizál az Alkotmány, mikor azt mondja, hogy Jókai egymaga szegényebb, mint a többi magyar költőfejedelmek közül: Arany, Tompa, Vörösmarty, Petőfi együttvéve. Szegény Vajda pár évvel ezelőtt csaknem éhen halt akkor, mikor Jókai tőkéjén kívül évi 24.000 korona jövedelemmel rendelkezett.

Bizonyos oldalról szeretnek a nyugati nagy nemzetek példájára hivatkozni, kik fényesen gondoskodnak nagyjaik gondatlan megélhetéséről. — Szerintünk az összehasonlítás kissé sántít, mert tudunkkal azon országokból nem vándorolnak ki

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

„Észre“ tanított kutya.

A közmondás a vakíróról azt tartja: nem lát tovább az orránál. Sok ilyen szellemi vakíró-ütködik a tudományos világban is, kiknek esze az orruknál tovább nem nyúlik. Sok orvos nem lát tovább boncolókése hegyéig, sok természettudós a görcsővel eléje varázsolta kis világánál, a materialista bölcselő tiz körmenél. S ha ezektől az uraktól kérdi valaki, mi az ember, rövidesen azt felelik: csak valamivel tökéletesebb állat! Fényes istállóban lakik, házaknak, palotáknak nevezi s főként arra kell vigyázni, hogy meg ne fulladjon az erkölcsi piszokban, különben nyakig is benn ülhet.

Vannak olyanok is, kik a szívükön át látnak mindent s azután indulnak; így aztán gyakran odajutnak, a hova a vak vezető a világtalant. Ha ezektől kérjük: mi az állat, azt felelik: valamivel tökéletesebb ember! Az ölebecskét megteszik általános örökösnek, munkaképtelen lovaknak, ökröknek rokkantak-házát építenek.

Tehát mindakettő egy kalap alá veszi az embert meg az állatot. Régi mese ez már, való fundamentumot Lubbock atya-mester szándékzott alája tolni.

Volt neki egy Van nevű pudlikutyája; némelykor oly értelmesen, oly okosan tudta nézni a gazdáját, különösen az etetés idején. Nincs kétség! Az okos szempár mögött magas értelem rejlik, csak nevelni, fejleszteni kell s eljön az idő, a mikor a sajtó autobiografiát hirdet majd Van rapszodustól.

Lubbock ur tehát elhatározta Van-ja kiképzését.

Először észre, gondolkodásra akarta tanítani. Nem épen ügyetlenül fogott hozzá. Papírtáblákra nagy betűkkel rányomtatta a „kutyaértelemnek“ legmegfelelőbb szavakat. Hosszu, fáradságos idomítással sikerült bejelje verni pár szót: mikor a Van megéhezett a „food“-dal (étel) jelzett táblát vitte az urához, mikor ki akart menni, az „out“-tal írottat vitte stb.

De a dolognak a bibéje is jelentkezett nem-sokára. Van sohse igyekezett magát tökéletesíteni, megállt annál a pár szónál, miket tanítója vésett bejelje. „Észre“ se jutott, hogy „Patience“-t, kis barátját, egy ölebecskét arra a pár szóra, keserves tanulásának édes gyümölcsére megtanítsa: de barátjának se támadt az az „ölete“, hogy Van-nak viselkedéséből hasznot húzzon, hozzá se nyult a „food“-dos táblához, mikor éhezett, pedig Lubbock mester tanúsága szerint igen sokszor látta, hogy társa mindig egy darabka kenyéret kapott, mikor étlapját gazdájához vitte. Patience nem is jutott arra a „gondolatra“, mely alapja az étel és a tábla közti összefüggésnek és Van sem tanította rá. Miért? Az előítélet nélküli pszichológusnak ezt kell felelnie: mert se Van-nak, se Patience-nak nem volt saját értelme, hanem Sir John Lubbocké, uruk és mesterüké igazgatta őket.

Értelem nélkül mégis hogy fejthető meg az észre tanított kutya látszólag cél- és tervszerű viselkedése, öntudatos eljárása?

Kétségkívül az állatnak is van érzéki képzelő és emlékező tehetése, a kutyanak aránylag több jutott sok más állatfajnál. Lubbock Van-ja e tekintetben kitűnőség számba mehetett. — A „food“ szó hallásának konkrét összekötése bizonyos sorrendben elhelyezett betűk látásával las-

sankint ép oly mélyen vésődött bele a kutya érzéki emlékezetébe, mint az a tapasztalati, tehát ismét érzékelhető tény, hogy enni kap, mikor gazdája „food“-ot kiált. Immet van az, hogy a képzettársulás szabályai szerint az éhség érzetét egyszersmind a „food“-dal jelzett tábla képzete is feltamadt az állati lélekben. Azért vitte a kutya ezt a táblát, mikor éhes volt.

Az okos Van-nál tehát tapasztalaton alapuló összekötést találunk bizonyos érzéki képek és a megfelelő érzékek között; találunk továbbá hang- és irásjeleket, melyek elemi lehetnek a tulajdonképeni hang- és írásnyelvnek. Ha tehát volna értelme, esze a kutyanak, a nyelvnek ilyen eszközei, alkotórészei segítségével, mindenesetre önállóan működne és fejlődne indoma. Ez nem történt meg Van-nal, sem más állattal, nem történik meg a jövőben sem, bármennyire erőlködnek is a materialista, antropomorfizáló tudósok és idomítók.

Az ilyen törekvéseknek azért mégis megvan a látszólagos alapja s ez a nagy hasonlatosság az ember és állat között sok tekintetben, hiszen az ember teste szerint állati életet él. Ennél a hasonlatosságnál megállanak, a lényeges különbségeket pedig nem fontolják meg értékük szerint vagy inkább rájuk se hederítenek és többnyire az esetleges túlvilágra való gondolat kenyelmentlen volta mondatja ki velük az ítéletet: az ember csak valamivel tökéletesebb állat.

Azt mondom, a különbségekre nem néznek. Pedig mekkorák! Az ember joggal büszke haladására a tudomány, művészet és ipar terén. Az újságok, folyóiratok évről-évről számai nem győzik dicsérni a haladókó év vívmányait. — Az állatot ösztöne bizton vezeti, de hozzája is van láncova egészen, haladást nem ismer; a méh

évenként százezrek a nyomorúság miatt Amerikába megélhetést keresni; azon országokban a tanítók fizetésének minimuma nem 300—400 forintban van megállapítva, ott a szegény néptanító nem köteles 40 évig szolgálni, izzadni, hogy nyomorúságos nyugdíjához jusson.

No de hát a honmentő nagy hazafiak mind-ezekkel nem törődve összeálltak, hogy a hazai becsületét megmentsék. Wlassics, Vészi, Olay, Pichler, Barta Ödön, Rákosi Viktor álltak ki a porondra, hogy a 8000 koronás tételt támogassák. A társaság mindenesetre jól festett. Vészi többre becsüli Jókait 500 népközlőnél; Rákosi akár egy milliót is megzavazna Jókainak. (Persze az adózó polgárok zsebéből).

Szerintünk kár az ilyen nagyhangu hazafiakra bízni az ország ügyeinek intézését. Különösen Rákosi jobban tette volna, ha megmarad Sípulusznak. Többé-kevésbé sikerült humorizálása közben alaposan elmaradt a világtól, s még mindig a 80-as évek frazísokból táplálkozó liberális hazafiakodásának korában képzeli magát. Nem, kérjük szeretettel, az az idő már lejárt: ma már nem elég azokkal a frazísokkal dobálózni, történelmi hazugságok letarolt mezején bandukolni, ma Magyarország végre *léttek* vár képviselőitől.

Az egész „hecc”-ben a legjobban megjárta a szegény öreg jó Madarász. Kisajánlta az országházból pártjának eszéki és a -- zsidók.

Ezeknek a szereplése volt az egész haboruságban a legjellemzőbb.

Jókai az övék, nem is egy szempontból. Valósággal *monopolizáltak* — mint a H. mondja — a nagy regényíró. Ők a Jókai-kultusz leglármásabb stréberei, ők, a kik különben nemzeti főnállásuk ezer éves örökös alapját néhány meghibbant agyu keresztény fegyvertársukkal egyetemben a legjobban feszegetik.

Pedig az emberi gyarlóságából, fogyatékságaiból kihámozott nagy Jókainak ezekhez az alapokhoz semmi köze. Jókait éppen azon erényei teszik nagygyá, melyek ezen ideges új hazafiakból teljesen hiányoznak. Ezeknek az ala-

nem építi másként sejtjeit mint 6 ezer évvel ezelőtt.

Az ember ura az anyagnak, mert esze és akarata van, annak meg nincs. Fel tudja fogni az ok és akarat viszonyát, a dolgok egyedi tarkabarkaságából kihámozza az örökörvénny természeti törvényeket és hasznára fordítja a tudását; elkülöníti a lényegest a lényegtelenről. Mindehhez még a legfejlettebb állat sem ért. S ha eslekvéseiben mégis célszerűséget látunk, másban kell az okát keresnünk, Istenben, aki ösztönrel áldotta meg és az emberben, aki az ösztönt bizony irányban kifejlesztette. Ismeretes, hogy kutyák pénzzel a kosárban nap-nap után elmennek a mészárosokhoz húsért — de azt még nem látta senki, hogy egy ilyen betanított kutya pénzt lopott és elszaladt a virslis boltba s ingyen módjára kiszemelte a kedves falatját, a májashurkát. Hogy ezt az állat megtehesse, fel kell fognia azt a viszonyt, mely a pénz és a hús között létezik. A vak ember tudja, a kutya ezerszeri látás után még nem is sejt.

Az embernek van beszéde, mely gondolatának érzékelhető ruhát ad; az író, a költő elbájl, a szónok megrendít vele. Az állatnak nincs beszéde, mert erre gondolata nincs, pedig egy-két mondatot be tud szajkózni. Miért hallgat el a legtöbb éneklő madár a költés után? Mert azok a hangok nem egyebek ösztön szerinti csalogató, hívó jeleknél a párzásra.

Az embernek van öntudata; mellemre véve mondhatom „Én”. „Mihelyt a lovam azt mondja — én — kiszállok a nyeregből és kalapot emelek neki” — mondja Kautz.

Az embernek van vallása, istenismerete, kötelességtudása, lelkiismerete. Az állat nem imádkozik, gazdáját is felüli, dolgozik, ha verik, köny-

koknak az a végzettség, hogy akit, amit támogatni iparkodnak, azt biztosan agyonütik. Olyanok, mint a kéményseprők. Bármhez nyuljanak dédelgető kacsóikkal, bekormozzák. Főképviseletük jelenleg a Házban és az országban Weisz-Vészi József. Az ország minden agráriusa, néppártja, hecckálánja, szövetkezete együttvéve nem ártott annyit a zsidóságnak, mint Vészi ur az ő veszes szereplésével. Ő a magyarországi antiszemitaizmus legtevékenyebb és legsikeresebben működő apostola. Akit ő és társai pártfogásukba vesznek, az bátran felsóhajthat: Csak a barátaimtól ment meg Uram, az ellenségeimmel majd magam is elbánok.

Állítsunk legújabb és legjobb bizonyítékát a — Jókai-eset.

UJDONSÁGOK.

— **Belgiumban rend van.** A belga „forradalom” tehát véget ért. A fölleccelt s pár napig sztrájkoló munkások újra kezükbe vették számaikat s tüntetések helyett újra becsületes munkájukkal iparkodnak előmozdítani hazájuk jólétét, boldogságát. Az utalatos klerikáizmus pedig uralkodik tovább. Szóval a mi liberális lapjaink hiába rázták két hét óta a kolompot. Most persze fáj nekik szörnyen, hogy ez a szenzáció is befagyott és az az átkozott reakció Belgiumban még mindig uralkodik. Mit tehetnek ellene: sirni, jajgatni e föltött nem illik, mint szegény Dreyfuss felett, hát egy új kolompot kötnék fel a régi, a megrepedt helyett, azt rázzák s biztatják a belgákat, hogy csapják el királyukat s csináljanak köztársaságot. Szegény liberálisok! Szegény kolomp?

— **Az „Amateur Club”** f. évi április hó 27-én vasárnap a városi színházban villanyos világítás mellett nagyszabású előadást tart, melyen az egyesület vednöke, Zichy Jenő gróf orsz. képviselő harmadik ázsiai utazásáról egészen új sorozatú vetített képek bemutatásával előadást tart. Helyi árak: Földszinti és emeleti páholy 7 korona. Zárszék I. 6 sorban I. korona 60 fillér. 7 és további sorokban I. korona. II. em. zárszék 60 fillér, karzati zárszék 30 fillér. Állóhelyek: a földszinten 40 fillér, a II. emeleten 30 fillér, a

nyeket nem ont s „mea culpa”-t nem mond, ha valakinek kárt okozott.

Szerfelett jellemző az embernél, hogy élcet ismer. Itt eszembe jut a Pestnek tartó galíciai zsidó, kinek mulatos katonatisztek füle mögé húzták az egyik pajészét; azután fölbresztették, s tükröt tartottak eléje. A kazár rémulve tapogatta a hiányzó pajész helyét, mit tehetett mást, hogy eltűnjék a másik is, levágta. A műtét után előkerült az eldugott pajész. A kazár a tiszték legnagyobb habotájára kénytelen volt azt is levágni. Tegyek meg ugyanezt egy termetes kandurral, pórköljék le fél-bajuszát, a másikkal ép oly büszkén lépdegél majd cicái közepette, nem kell tartania, hogy kinevetik. Miért?

Az állat viccet nem ért, értelme nincs. Az éle a különböző vonatkozások felismerésén, tehát valami értéktőlöttni alapszik. Az élcés ember látszólag teljesen idegen és egymástól messze eső fogalmak között is meglepő összeköttetést talál, a mi mindenesetre előkelő értelmi működés.

Ezeket az óriási válaszfalakat kellene tehát előbb ledönteni, hogy az ember az állatvilággal összeolvadjon, hogy az emberben csakis állatot láthassunk. Vagy az embert kell előbb lerántani arról az értelmi magaslatról, a melyre a Teremtő helyezte, vagy bebizonyítani, hogy az állat is fel tud kapaszkodni a gondolkozás Olympusára. A harc óriási apparatussal folyik, pros és kontra, a védők és támadók buzgalma sok becses adattal gazdagította psziko-fizikai tudásunkat, de a leghevesebbeknek is be kell ismerniök, hogy a két „vagy” közül még egyiket se sikerült bebizonyítani.

Maximus.

karzaton 20 fillér. — Az „Amateur Club” tagjai egy-egy zártszékre tarthatnak igényt, ha azt legkésőbb f. hó 25. déli 12 óráig a jegyárúsió helyen átveszik. — Jegyek előre válthatók f. hó 23-tól kezdve Klöckner Péter udvari könyvkereskedésében. Előjegyzések el nem fogadtatnak. — Kezdate esti fél 7 órakor, vége 8 órakor.

— **Halálhíradás.** Illés Zsigmond, volt fejérfalvi állomásvezető e hó 20-dikán hosszas szenvedés után 46 éves korában elhunyt Szombathelyen. Temetése ma volt. Béke poraira.

— **A polgármester figyelmébe.** Már egy alkalommal említettük, hogy a rendőrkapitányi hivatalban a marhajárlatokra a tulajdonjog átruházási bizonylatot a hivatalban szolgálatot alkalmazott rendőr saját névaláírását vezeti rá s ennek természetesen okirat jellege van. Rámutatunk ennek törvénytelen voltára, iparkodtunk meggyőzni az illetékes hatóságot ezen eljárás esetleges káros következményeiről, ennek dacára a régi állapotok nem szanálódnak s már-már épolyp hatáskörrel s névaláírás joggal rendelkezik a hivatali szolgálat, mint az e célra odarendelt hivatalnok. Hogy ez tényleg így van, száz és száz esettel igazolható. Mi utjolg szót emelünk ellene. Sürgős intézkedést kérünk, mert *Katics* Gyula járlatkezelőnek a mai napig sincs hivatali esküje, illetéges fogadalma; mert a járlatokat az írja alá, a kinek épen jól esik s ne adj Isten, hogy véletlenül a szolgáló se legyen található, mert akkor már az utcaszélessé is feljogosítva érzi magát minden néven nevezendő írói funkció teljesítésére. Ugyanezen alkalommal felhívjuk a kir. tanácsos polgármester ut figyelmét ama bizonyos szabályrendeletre, mely ugyancsak nem egy-két hónap óta hever a miniszteriumnál s a mely szabályrendelet a járlatkezelés körüli eljárás szabályozására van hivatal. Talán nem feltétlenül szükséges várni addig, míg valakinek eszébe jut ez ügyben interpellálni s kérni a miniszter megsürgetésére egy albizottság, illetve deputáció megválasztását. Ez alkalommal a miniszteriumnál porosodó még 5—6 szabályrendeletrol nem tesszünk említést. Azt hisszük, eme második jóindulatu intelmünk szives meghallgatására talál s nem lesz szükséges erősebb hangon kérni a törvénytelen állapotok megszüntetését.

— **Baromfi-holera.** Míg városunkban a baromfi-pestis mulófélben van, addig a megyében nap-nap után nagyobb arányokat ölt. *Husár* Ágost alispán most újabb körrendeletet bocsátott ki a járási főszolgabírókhoz, melyben meghagyja, hogy minden háznál, hof egy-két baromfi elhullott, az előjáróság udvarzart rendeljen el s a zár alól az udvar csakis az utolsó elhullást követő nyolc napon tul oldható fel. Ekkor is köteles a tulajdonos forró luggal, majd 2 százalékos rézgalic oldattal fertőtleníteni a baromfiól s azt az edényt, melyből enni vagy inni szoktak. Onnan, a hol már több háznál fo:dukt elő elhullás, sem élő, sem vágott baromfiat piacra szállítani nem szabad. Az elhullott állatok fél méternyire ásan-dók el.

— **Házasság.** *Buday* Aladár, a Magyar Néplap szerkesztője e hó 26-án d. u. fél 6 órakor tartja esküvőjét *Holdnóner* Stefánia kisasszonnyal Budapesten. Az esketési szertartást *Schiffler* Ferenc kanonok végzi.

— **A vásár.** Már a pénteki nagy forgalom arra engedett következtetni, hogy szokatlanul nagy lesz az állatvásár és tényleg úgy a kereslet, mint a kínálat évek óta nem volt akkora, mint e vásár alkalmával. Nagy hátránya volt ez alkalommal is a lóvásárnak a *vásártér rendezetlensége*. Ez ellen ugyan szót emelünk teljesen felesleges, mert hisz a hatóságnak, úgy látszik, legkisebb gondja is nagyobb annál, hogy a közönség, illetve a város érdekében a jóakaratu figyelmeztetést meghallgassa. Ily miserábilis vásártéri állapotok mellett is nagy volt a forgalom, a mennyiben mintegy 1400 ló s 1600 szarvasmarha kelt el. A mennyire jónak mondható az állatvásár, ép oly gyenge volt az iparosoknál a kereslet. A pénz hiánya, de meg a gyáripár fejlődése a kézműipar rovására szinte kétségbeesítővé teszik az iparos helyzetét s a megélhetésük forog kockán. Ezeknek az érdeke kíván sürgős és gyökeres reformot, mert bekövetkezik az idő, hogy iparosaink teljes tönkretűtás után betevő falathoz sem juthatnak nehézségek mellett munkájuk mellett.

— **Egy újságíró.** Fölemlítjük ezt az esetet, talán másnak is lehet belőle haszna.

A múlt évben, ha jól emlékszünk, ősszel egy fiatal ember kereste fel lapunk felelős szerkesztőjét. Katholikus újságírónak mondotta magát, a ki akkor teljesen állás és foglalkozás nélkül állott. Hozott egy ajánló levelet *Izsfó* Alajos-tól a „Néppárt” című lap szerkesztőjétől, a melyben *Izsfó* ur arra kérte lapunk szerkesztőjét, hogy a szerencsétlen, sorsüldözött fiatalembernek juttasson valami munkát. Lapunknál nem lévén hely, nem segíthetünk rajta munkával. Szerkesztőnk kunyorált neki állásért, de nem kapott s mivel a szerencsétlen fiatal ember azt állította, hogy éhezik és hogy csak Veszprémbe akar eljutni, a hol egy kanonok nagybátyja van, Szerkesztőnk — ha jól emlékszük — 3 koronát adott neki. Tegnapielőtt, vasárnap d. u. ismét felkereste lapunk szerkesztőjét, panaszkodott, hogy ismét munka nélkül van s ismét Veszprémbe akar menni *Ujváry* kanonok-nagybátyjához és ismét mutatott egy névjegyet *Izsfó* úrtól. Ne csodálkozzék senki, hogy Szerkesztőnk, a kit épen a délutáni szunyókálásban ért a vizit, nem a legrozsásabb mosolyt erőltette ajkára, de mivel ilyen esetben a legegyszerűbb szabadulási mód a fizetés, zsebébe nyúl s néhány megjegyzés után — a melyek lehettek hidegek — de durván semmiesetre sem voltak, egy koronát adott a fiatal embernek s kezét fogván vele elbocsátotta.

A történet eddig nem érdemel említést. De ma azt halljuk, hogy az a fiatal ember, a kinek nevét nem tudjuk, de mint ismertető jelet jegyezzük meg róla, hogy hosszú szőke haját visel és sánta, azt hirdeti, hogy *Tóth Artúr* jó szóval segített rajta, dr. *Lurja* a sanyaru idöket emlegetve, *Vencyes László* elküldte a Magyar Királyba vacsorázni, lapunk felelős szerkesztője pedig „durván elutasította”. Nohát ez mégis csak kritikan aluli viselkedés. Övünk mindenkit, de különösen a papokat, a hol az ilyen „*praesca quæsumus*”-ok első sorban szoktak megfordulni, hogy övökoldjanak az ilyen vendégfölt, hogy a jószágok tetejében megkaphatják, hogy az egész várost telekürtölik a „brutalitások”-kal.

— **Tanfelvételek összeírása.** A vallás és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a 6—15 éves tanköteles gyermekek kivétel nélkül összeírassanak. Ezt ugyan megteszik, az iskolamulasztók száma mégis évről-évre növekedik.

— **Feltámadt halott — törött menőkocsi.** Nagy Mihály Sarlóköz 4. sz. alatti lakos öreghegyi préházába vasárnap reggel behatoltak. — *Szlabon* István szőlőhegyi lakos 9 éves *Józsi*ja és 5 éves *Rózsikája* a reggeli órákban a préház falát az ajtó mellett kiásták s azon a kis betörők a préházba jutva nekiestek egy 9 literes üveg szilvapálinkának s úgy leítették magukat, hogy alig bírtak kijutni a szabadlevegőre. A napon teljesen elfogta a kis lurkókat a buzdóság s mikor észrevették őket, alig adtak magukról életjelt. A megremült szülők szaladtak a mentőkért s csakhamar felrakták a tehetetlen gyermekeket a mentőkocsira, hogy a Szt.-Györgyi kórházba szállítsák őket. A lovasberényi után a gyermekek anyja annyira ajaveszékelt, hogy a kocsi el fogott két ló megbokrosodott s az ut menti árokba döntötte a kocsit. Míg a mentők a lovak megfékezésével s a kocsi felállításával bajmóldott, addig az édes anya ajaveszékelve aggodott gyermekei sorsán, pedig hogy erre mennyire nem volt szükség, mi sem igazolja inkább, mint az a körülmény, hogy a kocsi helyreállítását után a kis betörőket nem találták sehol sem. Mire *Szlabonné* hazament, a gyerekek már otthon játszottak betörősdít. A mentőkocsi néhány része összetört.

— **Nem mind arany, a mi fénylik.** A vásár zaja sok mindenféle alakot vet felszínre. Nehéz a megélhetés s mert élni mégis kell, félreterugják a lelkiismeretet s csak egy a lényeg, egy a cél: pénzhez jutni minden áron. Ezt az elvet vallja *Szalai Károly* szent-király-szabadi illetőségű szédelgő is, a ki két falóban jár vásárról-vásárra, hogy csalással keressen kenyerét. Néhány rézgyűrűt hordoz magával s mindig akadnak, a kire rászózza arany gyanánt. Így tett városunkban-is, mignem a rendőrség lefűllete s tekintettel arra, hogy család miatt senki sem tett ellene feljelentést, közbiztonság elleni kihágás miatt néhány napi rendőri elzárás után hazatoloncolják.

— **Járvány Sárograson.** A következő sorokat vettük: Ma temetik Sárograson a tizenkettedik gyermeket, kik részint torokgyíkban, részint vörösből fejlődő veselőban haltak meg. *Midőn e sorokat írom egy anyárhk két gyermeke fekszik ravatolon. A kath. iskolából eddig csak egy áldozatot kívánt a járvány, a többi a reformátusok sorából szedte. Itt volna már az ideje, hogy az illetékes körök komolyan foglalkozzanak ezen ügygyel, mert a buzgó köröörvos kioktatása ellenére is folyton érintkeznek a betegekkel az egészséges gyermekek és a felnőtt látogatók saját családjaikba hurcolják a bajt: sőt a gondatlan, vagy könnyelmű szülők kieresztik a lábadozó betegeket, kik mind veselőbot kaptak és meghaltak. Ha ez így tart, akkor mihiatlanul be kell rendezni a járvány-kórházat és el kell rendelni az orvosi felügyeletet.*

— **Keserű öbrédés.** *Dulcsk* Milcsék dacára annak, hogy szerb, nem zold paprikában, avagy hagyományban utazik, munka helyett cukorárulással keresi kenyerét. Veszprémből átrándult a vásárra s éjjelre, hogy szalásdíjat ne fizessen, meghúzta magát egy báhos sátor árnyékában, a cukrosládát pedig a sátorponyva alá dugta. Jó vásárt csinált, boldogan hajtotta fejét nyugalomra. Az édes álmot azonban keserű öbrédés követte. Reggelre ugyanis feltörték a ládat s mintegy 30 kor. értékű cukrát elvittek. A gyamu csavargó suhancokra irányál.

— **Lopások.** *Kulifai* Róza f. hó 20-án a budapesti vonattal Fejérvárra érkezvén, a vasúti állomáson a nagy tolongásban barna bőrtárcáját 18 korona készpénzzel együtt ellopták. A tettes ismeretlen. — *Kalmár* Imre iszka-szent-györgyi lakos pincéjét f. hó 15-én feltörték s onnan mintegy 10 kor. értékű szilvorumot elvittek. A csendőrség nyomozása eddig eredményre nem vezetett.

— **Zichy ligeti haramiák.** *Erhardt* Rezső kéményseprő vasárnap éjjel a felsővárosról hazafelé halogat s utja a Zichy-ligeten vezetett keresztül. Egyszer csak hátulról megtámadták, tülegelm kezdtek, sőt nehogy a kezük megfájduljon, a fák mellől kihúzódtak néhány husángot s azzal kezdték puhítani a védtelen ember hátát. Már jól előre haladtak az üttegekésben, midőn a rendőrorjárat odért s a tetteseket elcsípte. A tettesek *Holler* József és *Németh* Mihály legények, a kik ellen *Kuti* alkaptány — magánpanaszos hiányában — közcsend elleni és mezőrendőri kihágás (!) címén indította meg az eljárást.

— **Gyanus ötösök.** Feltűnt a rendőrségnek a vásár folyamán, hogy egy fiatal ember gyakran váltogatja a ropogós 10 koronásokkal s mikor már gyors egymásutánban a hatodiknál tartott, igazolásra szólították s kitént, hogy az illető *Stankovics* Péter 20 éves, zombori illetőségű pincer, a ki üres óráiban sipista vagyis hamis kártyás. A rendőrség pártfogásába vette az idegent s rövid tudakozás után meggyőződött róla, hogy *Stankovics* nem most került először a rendőrség kezébe. A nyomozás folyik.

— **Hűtlen család.** *Stockinger* Rezső soproni illetőségű asszolosgegd hónapok óta munka nélkül volt már, midőn *Gánti* Lajos lovas laktanyai vendégfogadta csaj osegénynek. Kifogas nélkül viselte magát mintegy két hónapon át s gazdájának jószívűségét, nemes lelkűségét szorgalommal s hűséggel iparkodott meghálálni, pedig tényleg nem úgy volt. Csak az alkalmat várta, hogy gazdájának bizalmával visszaélve öt erzenken megkárosítsa. Tegnap erre igen jó alkalom kínálkozott. *Gánti* vendéglős ugyanis tegnap átadott a legénynek 420 koronát azzal, hogy a dohánytőzsdében bevásároljon. *Stockinger* a pénzt átvevén megszökött s azóta nyoma veszett. *Gánti* jelentést tett a rendőrségnek, a nyomozás azonban eddig eredményre nem vezetett.

— **Bizalmas rokon.** *Mohár* István még alig 17 éves, máris rossz fát tett a tűzre. A napokban ugyanis átlátogatott rokonához, a szintén seregélyesi *Jónás* istvánhoz s addig sürgött-forgott a szekrény körül, míg végre sikerült onnan 20 koronát elemelni. Alig jávözött azonban a háztól, *Jónás* észrevette a pénz hiányát, nyomban jelentést tett a csendőrségnek, mely még aznap elcsípte a suhancot s néhány korona híján még megtalálta a pénzt is. A lopásról jelentést tettek a járásbírósnak.

— **Városi közgyűlés.** Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 24-én d. e. 9 órakor rendes közgyűlést tart, melynek tárgysorozatából adjuk a következőket: Városi tanács előterjesztése a községi bírósági végrehajtások foganatosítása tárgyában. — Városi tanács előterjesztése *Bátky Pál* s társai déli vasúti műhelymunkások kérvénye tárgyában, házhely-telep nyújtásának engedélyezése iránt. — Kiadóhivatal jelentése az agmizeti telek egy részének a vásártérhez leendő csatolása tárgyában. — Városi tanács előterjesztése a vízvezeték előmunkálatok költségei kiutalványozása tárgyában. — Városi tanács előterjesztése a városi fürdők bérbevétele tárgyában tett ajánlatra vonatkozólag. — Polgármesteri előterjesztés az amerikai szőlőtelep haszonbéri szerződése felmondása tárgyában. — Polgármesteri előterjesztés a győri és aradi polgármesteri értekezletek alapján a városok által teljesített állami teendőikért nyújtandó megterítés tárgyában. — Városi tanács előterjesztése *Virág* József rendőrnök 120 korona pótdíj megadása iránt beterjesztett kérelmére. — Városi tanács előterjesztése *Kolman* István városi ártnaknak 400 korona jatalom megadása iránt beadott kérelmére.

— **A legjobb denaturáltspiritusz kapható literenként 40 fillérért** *Langraf* Gábor és *Fia* bór- és gépszijkereskedésében *Jókai-utca* 8. — Telefon száma 100. — Ugyanitt szines és fekete lábbeliekhez a legkifűnőbb gyártmányu krémek és cipőfénymazak kaphatók.

— **Könyvi pénzeszerzés.** Úgyes furfanggal szerzett magának 25 koronát *M. Mihalek* József Ede 24 éves veszpremi keses. Vasárnap ugyanis bement *Ehrenthal* Ignác ósz utcai vendégfogóhoz s 15 koronát kért, hogy portékáját a postán kiváltsa, biztosítékul ott hagyott egy postatakarék-pénztári könyvet. *Ehrenthal* sürgős elfoglaltsága közepette látta, hogy 33 korona volt bejegyezve, azt azonban nem vette észre, hogy 50 kor. már ki is van véve. Átadta a kért pénzt. *Mihalek*, miután *Langraf* vendégfogóhoz hasonló módon 10 koronát kicsalt, meglepett s azóta nem is került elő. A rendőrség keresi.

— **Jóváhagyott szabályrendelet.** A városi színházi szabályrendeletet a helyügyminiszter jóváhagyta.

— **Lőrügés.** *Kulifai* Mihály falu-battyányi lakos vasárnap délelőt a lovasberényi után levő „*Vadászkiút*” vendéglő előtt megállt egy ital borra. A mint az istrángot le akarta vetni, a lova kirugott s *Kulifai* a következő pillanatban eszméletlenül terült el a földön. A mentők a helyszínere érkezvén, beszállították a sebesültet a Szent-Györgyi kórházba, a hol konstataáltak, hogy bal felső karján szenvedett kisebb-nagyobb sérüléseket.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

A „*Székesfehérvár*” című újság, a mely az utóbbi időben olyan szomorú és senki által nem irigyelt érdekességre tett szert, oktani akar bennünket az újságrás tudományáról. Tartása meg; magának a tudományát, mi majd csak elmagyarázzuk a magunk dolgát. Nem is tartjuk érdemesnek az ő nagyképszerűségeire felélni, csupán csak azt jegyezzük meg, hogy ferdtésekből és rossz szemüvege után élt eddig, és ilyen ma is. A szabadbattyányi esetről szólva, egy kis ferdtítés után azt azt akarja kisűtni, hogy ugyanaz a *Vadkerty* akarja védeni a tanító kisasszonyt, a kivel együtt a brutálításokat elkövettek. Hát ez nem igaz. Mert *Vadkerty* József és *Valper* József a szabadbattyányi községi jegyző és iskolaszéki elnök védik azt a szegény meghurcolt leányt. Ha *Vadkerty* maga lett volna, mi is azt mondonánk, hogy az ntőbbi időben vele történt durvaságok esetleg elfoglultá tehették, de mikor *Valper* József nevét látjuk ott, a kit 20 esztendei ismeretség után mindig igazságosnak és soha elfoglultnak nem tarthatunk, és senki olyannak nem tarthatott, tehát az ő védelmét méltán tartjuk igazságosnak és mindenesetre igazságosabbnak, mint a *laptárs* hajszáját, a melyet az ellen a pap ellen és tanítóné ellen indított.

Számmer Kálmán
 — könyvnyomdájában —
 Sz.-Fehérvár, Kossuth-u. 11. sz.
 mindennemű könyvnyom-
 dai munkák gyorsan és
 jutányos áron készített-
 nek el.

Székesfejérvár szab. kir. város tanácsa.

4772/1902.

Pályázati hirdetmény.

Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatóságánál üresedésben levő községi állatorvosi állásra pályázatot hirdetek oly felhívással, hogy a kik ezen állást elnyerni óhajtnak, kellőleg felszerelt s különösen minőségűket, életkorukat, eddig szerzett gyakorlatukat s ha még hivatalban nem voltak, magyar állampolgári minőségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket 1902. évi május hó 15-ig bezárólag, ezen város tanácsai iktató hivatalánál nyujtsák be.

A községi állatorvos köteles az összes községi állatorvosi teendőket, ezek közt az állatvásári szemlét, gyepmesteri telepen előforduló állat-egészségügyi szakteendőket díjtalanul teljesíteni: az I. fokú állat-egészségügyi hatóság megbízásából hivatalos szakértői vizsgálatokat tartani: szakvéleményeket adni. Az ő hatáskörébe tartozik a vágóhídi hus szemle s a sertés hus szemle a bel-, vízi- és felső városrészek területén, de ezen szemlék után a hatóság által megállapított díjakat szedhet.

Állása után, mely főispáni kinevezéssel, életfogytig terjedő időre töltetik be, 1200 korona évi fizetés, ennek megfelelő nyugdíj jogosultság s a sertés hus szemlénél a vágóhídi felügyelő helyettesítése a palota- és tővárosrészek területén, hiva-

talos teendőit nem gátló magán gyakorlat s a fentebb említett díjak szedésének jogosultsága jár.
 Székesfejérvár, 1902. április hó 11-én.

Havranek József s. k.,
 polgármester.

Törlesztéses kölcsönt
5⁰/₀ kamat
Vidéki bérházakra
és földbirtokra
 szerzek minden előleg nélkül abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.
 Leveleket postafordulattal elintéző és a kivánt bővebb felvilágosítást szívesen adja
Sárkány József
 Budapest, Váci-körút 21.

Frank Balázs
 kutmester (I. Öreg-utca 5. sz.)
 Elfogad kut-furást, ásást, szivattyu-javitást, vízvezeték- és fürdő-berendezéseket. Minden e szakbavágó munkát jutányosan és pontosan végez.

Szőlőoltványok
 szokványminőségben.
 A legkitűnőbb 42 bor- és csemegefajtákban fajtisztán teljes jótállással.
Élőkerítés
 Gleditschia csemeték és magvak
 Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adati.
 Óriás tövű, igen gyorsan fejlődő ércenyőbűny. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendelkezéshez majokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Árja 6 forint.
Diócsmeték
 Óriási jövedelmeit biztosító voltánál fogva, ezek tenyésztése számos gazdaságban az aratói költségek rovására elterjedt.
 — zine- és nyrsomatu fűtőgyekek igen é. bérmentes kitételek minden rendelt. köztel. kizár. nélkül. Az aratók. zéken kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címere ingyen és bérmentre küldeti kéri, mely minden az a ház, vagy család a hol annak tartalmát hasznosa ne fordítandó, városon, falon, pusztán, gazdaság vagy szegény családnál egyaránt. Így meg azoknak is igen érdekben áll, kik rendelkez. semmiféle akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím:
 „Érmelléki első szőlőoltvány-telep“
 Nagy-Kánya u. p. Székelyhid.

HIRDETÉSEK
 a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ részére
 jutányos áron felvételnek
 a kiadóhivatalban,
 Szent-István-tér 1. szám.

Mészáros Miklós
 m. kir. szabad. osztálysorsjegy-főelárusító
Budapest, VIII., József-körút 22—24. sz.
 Ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek közvetlen beszerzését főelárusdájából

$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{1}$	Június május 22 és 23-án
1.50	3.—	6.—	12.—	

Megrendeléseket czélszerűségből postautalványon kérem.

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége
BUDAPEST, Váci-körút 92. szám.
 ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült
 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű GÖZCSEPLŐ-KÉSZLETEIT,
 14, 16 és 20 lóerejű COMPOUND-LOCOMOBILJAIT, és végre
„Millennium“ legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekövő aratógépeit,
 továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resicai mezőgazdasági gépgyárában készült SACK-rendszerű acélöntésű ekefővel ellátott EKÉIT és egyéb mezőgazdasági eszközöket.
 Kizárólagos képviselő: **TIMAR EDE, Kaposvár,**